
Οικονομική Δραστηριότητα των Γυναικών Στοιχεία και Προοπτικές

Της Φωτεινής Σιάνου*

Η 4η Παγκόσμια Διάσκεψη του ΟΗΕ για τις Γυναίκες, το Σεπτέμβριο του 1995, στο Πεκίνο, αποτέλεσε ένα μεγάλο πολιτικό και πολιτιστικό γεγονός. Πενήντα χιλιάδες γυναίκες όλων των χρωμάτων, γλωσσών, θρησκειών, ιδεολογικών πολιτικών αντιλήψεων είναι από μόνο του ένα γεγονός συγκλονιστικό.

Η 4η Παγκόσμια Διάσκεψη, ωστόσο, δεν είναι μόνο "μια στιγμή", "ένα δεκαπενθήμερο γεγονός". Είναι μια πορεία δέκα χρόνων, από το Ναϊρόμπι προς το Πεκίνο. Είναι και η πορεία μετά!

Στη διαδρομή προς την κορυφαία στιγμή εργάστηκαν κοινωνικά κινήματα των γυναικών, εκατοντάδες επιστήμονες και ερευνητές, που κατέγραψαν τα βήματα της ανθρωπότητας προς την πρόοδο καθώς και το χάσμα μεταξύ των δυνατοτήτων της εποχής μας και της πραγματικής θέσης των γυναικών στον πλανήτη. Ένα από τα πλέον πολύτιμα ντοκουμέντα της Διάσκεψης είναι, κατά την γνώμη μου, η Έκθεση της Ανθρώπινης Ανάπτυξης, στην οποία εμπεριέχονται δείκτες ευρύτεροι από την οικονομική ανάπτυξη, όπως το μορφωτικό επίπεδο, το επίπεδο υγείας, η προσδοκία ζωής και το βιοτικό επίπεδο.

Η έκθεση της ανθρώπινης ανάπτυξης αποκαλύπτει ότι:

* Η μη αμειβόμενη εργασία των γυναικών ανέρχεται στα έντεκα τρισεκατομμύρια δολάρια το χρόνο.

* Καμία χώρα δεν φέρεται στις γυναίκες όπως στους άντρες.

* Το βιοτικό επίπεδο δεν έχει σχέση με την ισότητα.

* Η Ελλάδα, που βρίσκεται στην 22η θέση στον Πίνακα της ανθρώπινης ανάπτυξης ανάμεσα στις 186 χώρες μέλη του ΟΗΕ, κατεβαίνει στην 67η θέση, όταν ενσωματωθούν στο δείκτη της ανθρώπινης ανάπτυξης τα κριτήρια της ισότητας.

Οι Γυναίκες στην Οικονομία

Όσον αφορά τη θέση των γυναικών στην οικονομία, υπάρχουν οι εξής διαπιστώσεις:

* Απουσία των γυναικών από τα οικονομικά κέντρα λήψης αποφάσεων, όπου χαράσσονται οικονομικές, νομισματικές, εμπορικές πολιτικές και όπου διαμορφώνονται τα φορολογικά συστήματα.

* Αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας, με παράλληλη αύξηση της γυναικείας ανεργίας.

* Χαμηλές αμοιβές των γυναικών και ανισότητα στις αμοιβές για ίσης αξίας εργασία.

* Αύξηση των γυναικών επιχειρηματιών μικρών επιχειρήσεων.

* Διαχωρισμός των επαγγελματιών κατά φύλο.

* Απολύσεις και αύξηση της ανεργίας των γυναικών από την αναδιάρθρωση της παραγωγικής βάσης της οικονομίας.

* Επαγγελματική στασιμότητα των γυναικών.

* Τάση όξυνσης των προβλημάτων κοινωνικής προστασίας, υγιεινής και ασφάλειας.

* Αυξημένη συμμετοχή των γυναικών στις άτυπες μορφές απασχόλησης.

* Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών απασχόλησης και αυτοαπασχόλησης λόγω των δυσκολιών της αγοράς εργασίας.

* Σεξουαλική παρενόχληση.

* Διακρίσεις στην εκπαίδευση και στην επαγγελματική κατάρτιση, που δημιουργούν εμπόδια στη συμμετοχή των γυναικών στην απασχόληση.

* Νομικά και θεσμικά εμπόδια πρόσβασης των γυναικών στην ιδιοκτησία γης και στα πιστωτικά συστήματα.

* Άνιση κατανομή των οικογενειακών υποχρεώσεων και ευθυνών.

* Έλλειψη κοινωνικών υποδομών στήριξης.

* Αύξηση της μη αμειβόμενης εργασίας από την υποβάθμιση των δημοσίων υπηρεσιών.

* Υποβάθμιση της μη αμειβόμενης εργασίας.

Η υιοθέτηση των ακόλουθων στρατηγικών στόχων αποτελεί το ουσιώδες βήμα για την εξάλειψη των αρνητικών επιπτώσεων, που έχει στις γυναίκες η ενεργός συμμετοχή τους στην οικονομική δραστηριότητα:

* Προώθηση και διασφάλιση των οικονομικών δικαιωμάτων των γυναικών.

* Θετικές δράσεις υπέρ της ίσης πρόσβασης των γυναικών στα μέσα, στους οικονομικούς πόρους, στις α-

γορές και στο εμπόριο.

* Παροχή υπηρεσιών και πρόσβαση στις αγορές, στην πληροφόρηση και στις νέες τεχνολογίες για τις γυναίκες με χαμηλό εισόδημα.

* Ενδυνάμωση της οικονομικής ικανότητας των γυναικών και των εμπορικών δικτύων.

* Εξάλειψη του επαγγελματικού διαχωρισμού και κάθε μορφής διάκρισης στην απασχόληση.

* Εναρμόνιση επαγγελματικών και οικογενειακών υποχρεώσεων για άντρες και γυναίκες.

* Δύο παρατηρήσεις θα ήθελα εδώ να προσθέσω: Πρώτον, οι γυναίκες αποτελούν ανερχόμενη οικονομική δύναμη. Και η μεγαλύτερη απόδειξη αυτού ήταν η παρουσία και το ενδιαφέρον των τραπεζών/τραπεζιτών στη Διάσκεψη. Δεύτερον, οι γυναίκες αποτελούν μία νέα ανερχόμενη κουλτούρα που αντανακλά τις αλλαγές στην κοινωνία και στην αγορά εργασίας.

Το Συνδικαλιστικό Κίνημα

Ο ρόλος του συνδικαλιστικού κινήματος αναδείχτηκε για άλλη μια φορά σημαντικός καθώς και ο ρόλος των κοινωνικών κινήματων συνολικά, παλαιών και νέων.

Το συνδικαλιστικό κίνημα διατυπώνει προτάσεις, προωθεί λύσεις, παρεμβαίνει στη νομοπαρασκευαστική διαδικασία. Συμμετέχει στον κοινωνικό διάλογο, στη διαδικασία της συλλογικής διαπραγμάτευσης. Υπογράφει συλλογικές συμβάσεις που επηρεάζουν τη ζωή των εργαζομένων, ανδρών και γυναικών.

Γι' αυτούς τους λόγους, το συνδικαλιστικό κίνημα θεωρείται σημαντικό πεδίο, όπου πρέπει να ανάδειχθούν γυναικεία συνδικαλιστικά στελέχη σε θέσεις ευθύνης.

Ο Προωθητικός Συμβιβασμός

Στο Πεκίνο διαμορφώθηκε ένα πρόγραμμα δράσης στη διαδικασία μιας παγκόσμιας σκληρής διαπραγμάτευσης. Και επιτεύχθηκε ένας συμβιβασμός "προωθητικός", κατά τη γνώμη μου. Έχουμε σήμερα ένα ευνοϊκό θεσμικό πλαίσιο. Στο χέρι μας είναι, με φαντασία και έμπνευση, να χαρά-

ξουμε το δικό μας πρόγραμμα δράσης, ελέγχου, πίεσης για την εφαρμογή των αποφάσεων.

Πιστεύω ότι ο συντονισμός των γυναικείων οργανώσεων και η κινητικότητα με την ευκαιρία της 8ης Μάρτη, μία νέα ελπίδα που γεννήθηκε στην καρδιά μας, δείχνουν στο σωστό δρόμο.

* Η Φωτεινή Σιάνου είναι υπεύθυνη της Γραμματείας Γυναικών της Γ.Σ.Ε.Ε.